

A close-up, profile view of an older man with grey hair and glasses, wearing a blue and white striped shirt. He is looking thoughtfully to the left, with his right hand resting against his temple. The background is dark and out of focus.

KOŠARKAŠKA FILOZOFIJA DUŠANA IVKOVIĆA

KOŠARKAŠKA FILOZOFIJA
DUŠANA IVKOVIĆA

Igor Kovačević
Strahinja Vasiljević
Marko Mrđen
Aleksandar Glišić
Darko Martić

Beograd, 2022.

Bez obzira da li je radio sa reprezentacijom Srbije ili sa klubovima trener Dušan Ivković je sa posebnom pažnjom vršio odabir članova svog stručnog štaba. Svojim saradnicima delio je svoje prebogato životno i stručno iskustvo i na taj način doprineo njihovom stručnom sazrevanju, usavršavanju i kasnijoj samostalnoj afirmaciji.

Upravo su Dudini najbliži saradnici brižljivo prikupljali materijale, koji su činili osnovnu građu u pripremi knjige „Košarkaška Filozofija Dušana Ivkovića“. U ime Udruženja Košarkaških Trenera Srbije izražavam veliku zahvalnost sledećim trenerima za sveukupan doprinos ovom izdanju:

Željko Obradović, Đorđe Adžić, Ivan Jeremić, Aleksandar Kesar, Vangelis Angelou, Milan Minić, Saša Nikitović, Dušan Gvozdić.

Strahinja Vasiljević, Generalni sekretar UKTS

KOŠARKAŠKA
FILOZOFIJA
DUŠANA
IVKOVIĆA

DUŠAN DUDA IVKOVIĆ – ZAŠTITNI ZNAK UKTS

Dušan Ivković je jedan od temelja modernog Udruženja košarkaških trenera Srbije (UKTS), čiji je jedan od osnivača bio njegov brat Slobodan Piva Ivković, 1972. godine. Njih dvojica su bili i prvi predsednici Udruženja košarkaških trenera Jugoslavije: Dušan je nasledio Slobodana u toj ulozi 1996. godine. U tim godinama Udruženje je steklo zavidnu reputaciju i izdvojilo se kao jedna od najbolje organizovanih nacionalnih trenerskih organizacija u Evropi i svetu.

Na ulasku u treći milenijum UKTS je, na inicijativu Dušana Ivkovića, pokrenuo Beogradsku trenersku kliniku (*Basketball Clinic Belgrade*), što je još više podiglo ugled naše organizacije, ali i srpske košarke, čiji su zaštitni znak već decenijama vrhunski treneri. Njegova ideja je bila da se suvoparna trenerska predavanja zamene atraktivnim klinikama, na kojima će biti obuhvaćeni svi aspekti košarkaške igre iz ugla stručnjaka koji pokrivaju razne oblasti.

Dušan Ivković je zaslužan i za to što imamo stručni magazin *Trener* (jedinствeni izdavački poduhvat u evropskoj košarci), ali i za poboljšanje statusa trenera koji su preko svoje organizaciju dobili odgovarajuću zaštitu. Na tome je insistirao i dok je bio predsednik Svetske asocijacije košarkaških trenera, od 2002. do 2010.

I po završetku trenerske karijere nastavio je da radi za dobrobit trenera i košarke, gde je posebno bio aktivan u Tehničkoj komisiji FIBA. Stalno je težio ka tome da se košarkaška igra približi novim naraštajima i njihovim potrebama. Tako se došlo do kategorizacije napada za mlađe selekcije, da se ne igra pik en rol, da se igra 1 na 1 što je moguće više... Osnovao je jedinstvenu juniorsku i kadetsku ligu Srbije. Na specijalističkim kampovima uveo je vrhunске igrače kao demonstratore, da direktno rade sa igračima mlađih kategorija, razvijajući tako i igrače i trenere.

Kao i njegov brat Slobodan, koji je bio začetnik "romantičarske" košarke (sa ekipom Radničkog), tako je i Dušan donosio inovacije, stalno zagledan u budućnost, u potrazi za nečim novim i boljim. Sa željom da i naša trenerska klinika bude bolja, od ove godine će nositi ime svog utemeljivača – Dušana Duda Ivkovića.

Ivan Jeremić, predsednik UKTS

UČITELJ, MENTOR, KUM, PRIJATELJ

Dušan Ivković je meni bio sve: trener, učitelj, mentor, kum, prijatelj! Ne bih da govorim o njemu kao treneru, jer to je opšte poznata stvar. O tome šta je Duda bio ne govore samo titule, medalje i trofeji, već i onaj lični trag koji je ostavio u srcima igrača i svih ostalih ljudi koji su ga poznavali. Taj trag je poseban, dubok i neizbrisiv.

Vaspitavao je mnogo igrača i pomagao im da postanu bolji košarkaši i ljudi. Jedan od tih privilegovanih bio sam i ja. Imao sam 28 godina kada sam, na njegov poziv, zaigrao za reprezentaciju. Bio sam najstariji u toj generaciji neponovljivih evropskih talenata, kasnije velikana košarke. Duda mi je odmah dodelio tako važnu ulogu da mi je odmah bilo jasno koliko poverenje ima u mene. Izdvojio me je i uputio kako da utičem na te mlade, talentovane igrače.

To je prva lekcija koju me je naučio, koje se i danas držim. Uvek je znao da me opusti u odnosu trener – autoritet – igrač. Već 30 godina to ne zaboravljam i koristim.

Imao sam veliku tremu kada je uoči Evropskog prvenstva u Rimu, 1991. godine, trebalo da mu saopštim da neću više da budem igrač, već trener. I tada je našao način da me relaksira, pitajući me da me nije neko od mangupa iz Partizana naterao na to, misleći na njegovog velikog prijatelja Dragana Kićanovića. Kada sam mu objasnio da je to isključivo moja odluka, poželeo mi je svu sreću. Ukazao mi je ogromno poverenje kada je, posle osvojene zlatne medalje na Evropskom prvenstvu u Atini 1995, insistirao da budem njegov naslednik na mestu selektora.

Mnogo godina posle toga udelio mi je najveći kompliment ikada – da imam odličnu intuiciju. Ponekad je reagovao burno, ali nikada sa lošom namerom. Uvek je bio spreman za razgovor, da se izvini ako treba. Nikad mu nije bilo dosta košarke, priče o tome šta uraditi, popraviti, da igra bude bolja. Pamtim jedan takav razgovor, u sezoni dok sam vodio Partizan 1991/92, kada smo u uskom krugu prijatelja ostali u hotelu do četiri ujutro. Duda je odjednom ustao i pokazivao mi rotaciju u odbrani na zidu sobe. Onda ja ustanem i krenemo da diskutujemo, a ovi ostali nas gledaju u čudu.

Nikada neću da zaboravim trenutak kada su nam rekli da ne možemo da idemo na Olimpijske igre u Barseloni 1992, tu nevericu i tugu igrača, kada su mnogi od njih plakali. Duda je samo rekao: „Nema veze, vrtićemo se bolji i jači“! Nastavio je da radi u tom smeru i ubrzo se to i obistinilo.

Željko Obradović, trener

01

OD CRVENOG KRSTA DO KUĆE SLAVNIH

VISOKOLETAČ

Ljubav prema golubovima je nešto što je u dobroj meri odredilo život Dušana Ivkovića (1943-2021), njegove navike, dnevnu rutinu i verovatno – odnos prema košarci. U svemu tome ima i neke dublje simbolike...

Visokoletač, golub koji je u njemu budio iskrenu dečačku radost i ushićenje, delio je neke osobine s njim: dug i visok let, neverovatnu požrtvovanost i pravi timski duh (zajedničko kruženje u jatu – vis). Duda je leteo i dugo i visoko, uvek u jatu koje se uzdizalo njegovom trasom.

Spojio je dve strasti u jednu, a tako uparene donosile su mu preko potrebnu ravnotežu: košarka kao igra velikih obrta, duševnih zemljotresa, uspona i padova; i golubovi – kao poniranje u jedan drugi svet, ispunjen sigurnošću i spokojem. I normalno – porodica, kao temeljna komponenta tog trojstva koje ga je određivalo kao čoveka.

Govorio je: "Golubovima, kao i igračima, moraš da pružiš svu moguću podršku, ljubav, poverenje, da bi osvojili najviše visine, a porodica je uvek osnov svake ljubavi!" Njegovi rezultati govore da je u svemu tome bilo dosta ljubavi.

Njegov ulazak u svet košarke bio je spontan, kao plod želje za igrom, a ne za slavom, ali ga je to odvelo do toga da postane jedan od najuspešnijih evropskih trenera svih vremena. Može da se kaže da je bio predodređen za košarku.

Možda ne toliko zbog svog dara za ovaj sport, koliko zbog adrese na kojoj je živio: porodična kuća nalazila se prekoputa Radničkog, sa čijeg terena je stalno odzvanjao zvuk lopte...

Rođen je za vreme Drugog svetskog rata, 29. oktobra 1943, u vrlo specifičnom delu Beograda – Crvenom krstu, gde su se na neobičan način preplitali sport i kultura. Tu je i zavoleo košarku, uz starijeg brata Slobodana, u vreme dok se ona još igrala na šljaci. Kao i Slobodan (poznatiji po nadimku Piva) prvo je igrao košarku (1958–68), a zatim napravio prve trenerske korake u Radničkom (1968–78), koji je u to vreme bio četvrti klub u Beogradu, posle OKK Beograda, Crvene zvezde i Partizana.

– Otac mi je dao istrajnost, upornost i veru u rad i naučio me je da je porodično vaspitanje temelj čoveka. Jednom mi je rekao: “Sine, bolje je biti dobar zanatlija nego loš intelektualac” – rekao je jednom prilikom Dušan Ivković, koji je diplomirao na Rudarsko-geološkom fakultetu u Beogradu, ali je još za vreme studija odlučio da je košarka njegov put, a trenerski posao njegov poziv.

Prvu stipendiju od košarke dobio je 1968. Trenersko dokazivanje počeo je po povratku sa odsluženja vojnog roka, 1971, kada je na predlog trenera Borivoja Cenića preuzeo juniorski tim Radničkog. Već u drugoj sezoni, 1972/73, vodio je ekipu do titule juniorskog prvaka Jugoslavije. Koliki je to podvig bio, vidi se i po tome što je u to vreme prvenstvo Jugoslavije bilo verovatno najkvalitetnija nacionalna liga u Evropi, a svi vodeći klubovi su imali jake mlađe kategorije.

Uspesi u Radničkom bili su preporuka za reprezentaciju, pa je tako na Evropskom juniorskom prvenstvu u Santjago de Komposteli 1976. bio pomoćnik selektoru Luki Stančiću. Reprezentacija Jugoslavije osvojila je zlatnu medalju, savladavši u finalu Sovjetski Savez (92:83), za koji su tada igrali budući asovi evropske košarke Tkačenko, Belostenji, Tarakanov i Lopatov.

Po povratku sa tog šampionata, počeo je profesionalnu karijeru u Partizanu, u vreme kad je Jugoslavija već važila za svetsku silu u košarci. U prvoj sezoni (1977/78) bio je pomoćnik Ranka Žeravice, od koga je preuzeo prvi tim i odmah doneo tom klubu najuspešniju sezonu (1978/79) do tada: osvojio je oba domaća trofeja – prvenstvo i kup – i evropski kup “Radivoja Koraća”. U Partizanu je proveo dve sezone (1978–80) na mestu šefa stručnog štaba, trenirajući jedan od najčuvenijih tandema u istoriji košarke van Amerike: Dragan Kićanović – Dražen Dalipagić.

Od 1976. do 1980. bio je selektor u mlađim selekcijama Jugoslavije. Na evropskim prvenstvima je osvojio tri medalje: srebro za kadete (1977) i juniore (1980) i bronzu za juniore (1978). Sa seniorima je bio šampion Balkana 1980.

Od 1980. godine Grčka je, pored Jugoslavije i Srbije, bila njegova glavna adresa. Tada je potpisao za Aris iz Soluna (1980–82), u kojem je trenirao, pored

ostalih, Nikosa Galisa, koji je tek bio stigao sa koledža iz Sjedinjenih Američkih Država. Iz Soluna se vratio u svoj Radnički (1982-84) i preuzeo univerzitetsku reprezentaciju Jugoslavije s kojom je na Univerzijadi u Edmontonu 1983. osvojio srebrnu medalju. U finalu, pred 10.000 gledalaca, Kanada je pobedila sa 83:68 i osvojila zlato. To je bila ogromna senzacija, jer Kanađani su u polufinalu izbacili selekciju SAD, za koju su igrale buduće zvezde NBA Čarls Barkli, Karl Meloun, Kevin Vilis, Džoni Doukins....

Klupsku karijeru je nastavio u Šibenki (1984-87), iz koje prešao je u Vojvodinu (1987-90). U Novom Sadu je proveo poslednje tri sezone u svojoj zemlji. Kao pomoćnik selektora Jugoslavije Krešimira Ćosića osvojio je bronzanu medalju na Svetskom prvenstvu u Španiji 1986.

Krajem proleća 1987. postao je selektor reprezentacije Jugoslavije, s kojom je početkom tog leta imao vatreno krštenje na Univerzijadi u Zagrebu. Jugoslavija je u finalu savladala selekciju SAD (100:85), koju je vodio trener Majk Križevski. Maltene čitav taj američki sastav se posle toga okušao u NBA: Mič Ričmond, Bi-Džej Armstrong, Šon Eliot, Deni Feri, Mark Brajant, Erik Lekner, Metju Bulard... Za Jugoslaviju su takođe igrali košarkaši koji su posle nastavili u NBA: Dražen Petrović, Vlade Divac, Toni Kukoč, Dino Rađa, Žarko Paspalj, Stojko Vranković...

Ivković je vodio poslednju generaciju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, koji su neki nazivali "belim timom snova": Dražen Petrović, Vlade Divac, Aleksandar Đorđević, Predrag Danilović, Toni Kukoč, Žarko Paspalj, Dino Rađa... Posle srebrne medalje na Olimpijskim igrama u Seulu 1988, osvojena su tri zlata u nizu: dva na evropskim prvenstvima (Zagreb 1989. i Rim 1991) i jedno na Svetskom šampionatu u Buenos Ajresu 1990. Posle Univerzijade u Zagrebu, Ivković je leta 1990. još dva puta savladao Majka Križevskog: u finalu Igara dobre volje u Sijetlu (85:79) i polufinalu Svetskog prvenstva (99:91). I taj američki tim imao je u sastavu košarkaše koji će napraviti uspešne karijere u NBA: Alonzo Morning, Keni Anderson, Kris Getling, Kristijan Lejtner, Bili Ovens...

Od raspada Jugoslavije 1991. godine, radio je samo u grčkim i ruskim klubovima. Prvo se vratio u Solun, gde je preuzeo PAOK (1991-93), kome je doneo najbolje rezultate u klupskoj istoriji: šampion Grčke (1992) i treći u Evropi na završnom turniru Evrolige u Atini (1993). Zatim je otišao u Atinu, u Panionios (1994-96). Tih godina je i dalje bio selektor SR Jugoslavije, iako reprezentacija nije mogla da se takmiči zbog sankcija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (1992-95).

Politička odluka da se SR Jugoslaviji zabrani da učestvuje na Olimpijskim igrama u Barseloni 1992. najbolnji je trenutak u njegovoj karijeri. Odmah po povratku na međunarodnu scenu, SR Jugoslavija je osvojila zlato, na Evropskom prvenstvu u Atini 1995, posle pobede protiv Litvanije (96:90). Posle tog takmičenja, Ivković je svojom voljom prepustio klupu pomoćniku Željku Obradoviću, uz koga je ostao kao savetnik i učestvovao u osvajanju srebrne medalje na Olimpijskim igrama u Atlanti 1996. i dve zlatne, na Evrobasketu u Barseloni 1997. i Svetskom šampionatu u Atini 1998.

U sezoni 1996/97. osvojio je svoju drugu "triplu krunu" u klupskoj karijeri. Posle Partizana, ponovio je to sa Olimpijakosom, koji je pored prvenstva i kupa Grčke podigao i trofej Evrolige. U finalu Evrolige u Rimu Olimpijakos je savladao Barselonu sa 73:58. Posle odlaska s klupe pirejskih crveno-belih, ostao je u Atini. Vodio je AEK (1999–01), s kojim je osvojio Kup Saporte (2000).

Za mnoge je bilo veliko iznenađenje kada je leta 2002. godine došao u moskovski CSKA, klub velike tradicije, koji je u to vreme bio daleko od stare slave. Krenuo je od nule, preuzevši u isto vreme i trenerski posao i organizaciju kluba. U naredne tri godine ekipa je stizala do završnog turnira Evrolige, osvojila sva tri prvenstva Rusije i jedan domaći kup. Zbog preporoda kluba, Ivković je nazvan "ocem modernog CSKA". Odatle je prešao u drugi najveći moskovski klub, Dinamo (2005–07), s kojim je osvojio Kup ULEB-a (2006).

Iako je stalno isticao da je njegov profesionalni princip da se ne vraća na bilo koje staro radno mesto, na molbu ljudi iz Košarkaškog saveza Srbije (KSS), pre svega počasnog generalnog sekretara FIBA Bore Stankovića, preuzeo je reprezentaciju Srbije 2008. godine. S njom je krenuo iz kvalifikacija za Evropsko prvenstvo u Poljskoj 2009. i stigao do srebrne medalje. Srbiju, koja je kao najmlađi tim bila najprijatnije iznenađenje na tom Evrobasketu, naredne godine vodio je na Svetskom šampionatu u Istanbulu, na kojem je zauzela četvrto mesto. Nacionalni tim je bio na korak od finala, ali je bez njega ostao u poslednjim sekundama susreta protiv Turske, posle jedne sporne sudijske odluke.

Dok je vodio reprezentaciju Srbije (2008–13), Ivković se vratio na klupu Olimpijakosa (2010–12), s kojim je napravio najveći podvig u istoriji finala Evrolige. Klub iz Pireja je u meču za titulu u Istanbulu 2012. gubio sa 19 poena razlike od moskovskog CSKA 11 minuta pre kraja, ali je uspeo da pobedi sa 62:61. Koš odluke, uz zvuk sirene, postigao je Jorgos Pridezis posle dodavanja Vasilisa Spanulisa. Te godine ekipa je osvojila i domaće prvenstvo.

Karijeru je završio u Anadolu Efesu iz Istanbula (2014–16). S tim klubom bio je najbolji u dva takmičenja 2015. godine, Kupu Turske i Superkupu Turske.

Pored svih trofeja, priznanja i igrača koje je izveo na put, ostaće upisano da je Dušan Ivković jedini trener koji je osvojio četiri različita evropska klupska takmičenja: Kup Koraća (1979), Kup Saporte (2000), Evroligu (1997, 2012) i Kup ULEB-a (2006).

Godine 2017. dobio je dva značajna priznanja. Evroliga ga je proglasila za svoju legendu (Legend Award), dok ga je FIBA uvrstila u svoju Kuću slavnih u Ženevi. U "klasi 2017" Kuće slavnih našli su se i američki "tim snova" (Barselona 1992), Šakil Ò Nil (SAD), Toni Kukoč (Hrvatska), Pero Kameron (Novi Zeland), Miki Berkovic (Australija), Valdis Valters (Letonija) i Razija Mujanović (BiH).

I po završetku trenerske karijere nastavio je da služi košarci, pre svega kao član Tehničke komisije FIBA, preko koje su poslednjih desetak godina zaživele mnoge njegove ideje vezane za košarkaška pravila i unapređenje košarke kao sporta. Ostao je veran i svom Radničkom, kojem je pomagao do poslednjeg dana svog života.

Svojim autoritetom je, pored ostalog, znatno doprineo da se uspostavi moderno Udruženje košarkaških trenera Srbije (UKTS), čiji je jedan od osnivača bio njegov brat Slobodan. Jedno vreme bio je i predsednik UKTS-a, a od 2002. do 2010. nalazio se na čelu Udruženja svetskih košarkaških trenera.

02

DUŠAN IVKOVIĆ, TRENER KK DINAMO, MOSKVA

KAKO ZAPOČETI UTAKMICU ODLUKE

Kako ući u utakmicu odluke, utakmicu pod velikim psihološkim i takmičarskim pritiskom. Najčešće takve utakmice odlučuju o sudbini nas trenera, moguće je da se igrač jednim, možda odlučujućim poenom ili skokom, dobrom odbranom iskupi i stavi u zaborav sve loše što je prethodilo toj utakmici.

Kako ući u utakmicu odluke, utakmicu pod velikim psihološkim i takmičarskim pritiskom. Najčešće takve utakmice odlučuju o sudbini naš trenera, moguće je da se igrač jednim, možda odlučujućim poenom ili skokom, dobrom odbranom iskupi i stavi u zaborav sve loše što je prethodilo toj utakmici. Velika četvrtfinala na olimpijadama i svetskim prvenstvima ne odlučuju samo o tome ko će da nastavi da se bori za medalje, već se ruše četvorogodišnje takmičarske ambicije, bezbroj treninga, samoodricanja, snova. Finale je malo lakše pripremiti, jer po pravilu uvek pobeđi bolji. Kako postaviti odlučujuću utakmicu plej-ofa ili bilo

koju koja mora da se dobije, kako napraviti brejk na gostujućem terenu sa kvalitetnim protivnikom koji zna da iskoristi sve prednosti koje mu pruža domaći teren.

Mada je to teško odbiti, nikada se nisam obradovao brzom i lakom preimućstvu od desetak ili više poena na početku utakmice. Po pravilu dolazi do pada koncentracije i samo je pitanje koliko će brzo veliki protivnik da uspostavi rezultatsku ravnotežu. Nikada ne koristim novopostavljeni napadački ili odbrambeni detalj na početku utakmice. Protivnički trener će ih vrlo rano pročitati. Lako postignute poene iz novopostavljenog detalja radije sačuvam za ključne momente, kada se utakmica rešava,

odnosno da ponudiš novo rešenje kada moraš da poentiraš. Lako postignuti poeni na početku utakmice iz "back doora", zakucavanja, moguće je da iznenade protivničke skaute, ali oni teško donose siguran ulazak u igru.

Novu odbranu ili odbrambeni ključ utakmice sigurno ne treba rano pokazivati, treba strpljivo izdržati makar prvo poluvreme. Ne treba je igrati u kontinuitetu, pošto će je protivnički trener lakše pročitati, a iskusni i kvalitetni igrači će se lakše adaptirati. Finta u odbrani je često mnogo efikasnija od finte u napadu.

Protivničkom treneru nikada na početku utakmice ne želim da pokažem da znam njegove slabe tačke u odbrani. Ključne "mis-match" situacije treba realizovati praktično onog momenta kada protivnik ne može da ih izbegne.

Uvođenje pravila od osam i 24 sekunde u FIBA takmičenjima dalo je izuzetno pozitivan rezultat, igra je postalo mnogo agresivnija, povećan je broj poseda, odnosno napada, povećan je broj postignutih poena po utakmici, a nije pao procenat šuta.

Igara na manji rezultat je sve manje. Mnogi su smatrali da su ovakve utakmice posledica dobrih odbrana, međutim, one su uvek bile rezultat dobro organizovanih, kontrolisanih, odnosno malog broja izvedenih napada! Pravilo od osam i 24 sekunde nije bitno uticalo na moju trenersku filozofiju. Što se tiče agresivne odbrane,

na celom i $\frac{3}{4}$ terena one su nešto više zastupljene.

Strategija napada ostala je ista. Cilj mi je uvek da moj tim postigne više od 50% poena iz kontranapada i sekundarnog kontranapada (ranog napada), koji ostvaruju najveći procenat šuta. Pravilan izbor napada smatram najvažnijim uslovom za stabilan ulazak u igru i odlučujući faktor za dalju kontrolu igre i uspešan rezultat.

Takav napad na polovini terena mora da ima ravnotežu, često u šali kažem igračima da makar na početku utakmice imaju mogućnost da pipnu loptu. Kretnje bez lopte svih igrača ne bi trebalo da budu vezane za naglašenu perfekciju u tajmingu i blokadama kako bi se obezbedili kontinuitet i tečnost dodavanja. Moja startna postava mora da nametne svoj stil igre:

1) U napadu makar ravnopravnu centarsku "post in up" igru sa snažnim skakačkim trouglom, dobru ravnotežu za 2) Dobro organizovanu odbrambenu tranziciju, koja makar do bonusa neće dozvoliti protivničke poene iz kontranapada. Kada se razigra odbrana i nametne visok ritam igre, često ne pre ispunjenja bonusa, nekad i kasnije, počinje i realizacija osnovne napadačke filozofije i visokog procenta realizacije u kontranapadu i ranom napadu. Izmenama se menja i stil igre, najčešće se razigranom timu nudi više slobode u igri, više pick and roll igre.

03

REPREZENTACIJA SRBIJE – EP U POLJSKOJ 2009.

DO SREBRA S NAJMLAĐIM TIMOM U EVROPI

Dušan Ivković je imao princip da se ne vraća u sredinu u kojoj je nekada radio, ali se pred kraj karijere u dva navrata nije toga držao. Kada se povukao sa mesta selektora Jugoslavije, posle istorijske zlatne medalje na Evropskom prvenstvu u Atini 1995, svima je stavio do znanja da je njegov posao u nacionalnom timu završen. Odlučio je da ustupi svoje mesto drugom treneru (Željku Obradoviću), što se nikada, ni pre ni posle toga, nije desilo u jugoslovenskoj ili srpskoj košarci.

I delovalo je da će do kraja karijere raditi samo u klubovima. Međutim, jedan poziv je promenio sve...

Na molbu dugogodišnjeg generalnog sekretara FIBA Bore Stankovića, Ivković je pristao da preuzme reprezentaciju Srbije 2008. godine, u trenutku kada je trebalo da igra kvalifikacije za Evropsko prvenstvo u Poljskoj 2009. – Nisam mogao da odbijem jednog Boru Stankovića, tim pre što su tada svi govorili da niko ne želi da sedne na klupu reprezentacije – govorio je Ivković o toj svojoj odluci.

Reprezentacija nije bila navikla na kvalifikacije, jer su decenijama pre toga samo medalje dolazile u obzir. Ipak, Ivković je uspeo da okupi grupu mladih igrača, da ih motiviše da igraju za svoju zemlju i da s neverovatnim poletom vrati ekipu na pobeđničko postolje. Bila je to više ratnička igra, nego igra vica, šarma, nadigravanja...

I sam Ivković je govorio da je, mimo stare prakse, svojstvene jugoslovenskoj školi košarke, bio prinuđen da napravi ekipu od fajtera, a ne umetnika s loptom.

Srbija je, kao ubedljivo najmlađa selekcija na Evrobasketu u Poljskoj 2009, osvojila srebrno odličje. Za nju su igrali Miloš Teodosić (tada 22 godine), Stefan Marković (21), Bojan Popović (26), Uroš Tripković (23), Ivan Paunić (22), Milenko Tepić (22), Nemanja Bjelica (21), Novica Veličković (23), Milan Mačvan (20), Nenad Krstić (26), Kosta Perović (24), Miroslav Raduljica (21). Prosek nešto iznad 22,5 godina.

Godinu kasnije, na Svetskom prvenstvu u Turskoj, Srbija je pod čudnim okolnostima zaustavljena na putu ka medalji. U polufinalu je od nje bila bolja Turska (83:82), a nekoliko meseci kasnije predsednik FIBA Ivan Menini je došao u Košarkaški savez Srbije da bi se izvinio zbog sudijskog propusta na toj utakmici.

Sticajem okolnosti, ta generacija srpske reprezentacije nije uspela da iskaže svoj potencijal u celosti. Srbija na naredna dva evropska prvenstva nije bila u krugu osvajača medalja: u Litvaniji 2011. bila je osma, u Sloveniji 2013. – sedma.

04

REPREZENTACIJA SRBIJE – EP U SLOVENIJI 2013.

RASTANAK SA TIMOM SRBIJE

Na Evropskom prvenstvu u Poljskoj 2009. godine, izgledalo je da Dušan Ivković ima jaku reprezentaciju na duge staze, ali je već četiri godine kasnije, na Evrobasketu 2013. u Sloveniji, imao novih osam imena u sastavu.

Pred svojim saradnicima mogao je da konstatuje, vidno razočaran što su neki dobri košarkaši smanjili svoj igrački kapacitet u pojedinim klubovima:

– Neka mi neko objasni zašto posle četiri godine moram da stvaram novu reprezentaciju kad su mi u Poljskoj svi govorili da smo najperspektivnija selekcija u Evropi!

Reprezentacija Srbije u Sloveniji nije osvojila medalju. Završila je na sedmom mestu. Ivković je, posle svih otežavajućih okolnosti, konstatovao da je takav plasman bio realan. Nije mogao da računa na Miloša Teodosića, Novicu Veličkovića, Vladimira Lučića, Zorana Ercega, Vladimira Micova i Duška Savanovića. Reprezentaciju su činili: Stefan Marković, Vasilije Micić (tada debitovao sa 19 godina), Nemanja Nedović, Bogdan Bogdanović, Danilo Anđušić, Nemanja Krstić, Nemanja Bjelica, Nikola Kalinić, Nenad Krstić, Raško Katić, Vladimir Štimac i Đorđe Gagić.

Srbija je imala nesreću da kao najbolji tim svoje grupe već u četvrtfinalu igra s "najslabijom" selekcijom druge četvrtfinalne grupe, koja je bila favorit za zlatnu medalju – Španijom. Taj poraz je ekipu zaustavio na putu ka medalji i gurnuo je u razigravanje za plasman od petog do osmog mesta.

- Naša prepoznatljiva igra bila je u tranziciji i na tome su se bazirali naši nastupi. Ispunili smo krajnji cilj – plasman na Svetsko prvenstvo u Španiji, iako

je ovaj mladi tim imao mnogo oscilacija u igri. Igrali smo jedanaest utakmica u veoma kratkom periodu i bazirali smo igru na kontranapadima jer smo želeli da budemo najspremniji na prvenstvu. Imali smo velike padove u igri, još na početku, a pre svega protiv Španije... Zadovoljan sam krajnjim rezultatom, jer maltene je svejedno da li smo četvrti ili sedmi. Imamo lepu budućnost i sigurno je da će ovi igrači koji su nastupali na Evrobasketu pokazati da će biti nosioci u narednom periodu – rekao je posle tog evropskog šampionata Ivković, dok se povlačio s mesta selektora, istakavši da je ponosan na svoj rad i to što je i pod stare dane mogao volonterski da pomogne svom nacionalnom timu.

Ivković je bio u pravu. Već na Svetskom prvenstvu u Španiji 2014, ali i na Olimpijskim igrama u Rio de Žaneiru 2016, Bogdan Bogdanović, Nemanja Nedović, Nikola Kalinić i Nemanja Bjelica su bili važni igrači u koncepciji novog selektora Aleksandra Đorđevića. Za četiri godine osvojene su tri srebrne medalje. Vasilije Micić se vratio u reprezentaciju na Evrobasketu 2017, kao evropski viceprvak.

IGRA U NAPADU – ANADOLU EFES (2014-2016)

VAŽNE ŽIVOTNE I KOŠARKAŠKE LEKCIJE ZA MLADE IGRAČE

Dušan Ivković je otišao u Anadolu Efes na poziv svog prijatelja Kristosa Tita Komninos, kome je još pre toga predlagao da u taj klub dovede Janisa Adetokumba, u vreme dok je kao tinejdžer nosio dres Filatlitikosa.

Tito je, normalno, verovao u mišljenje svog prijatelja, koji je pre svih video potencijal tog igrača, međutim, iz Efesa je tada stigao odgovor da u svom pogonu imaju „pregršt takvih igrača“!

Adetokumbo je ubrzo nastavio karijeru u Milvokiju, a Ivković je stigao u Istanbul da neke nove nade evropske košarke lansira u NBA. Kao i uvek, od njega se očekivalo najviše, ali u to vreme Fenerbahçe sa njegovim kumom Željkom Obradovićem je bio bolji u prvenstvu. Anadolu Efes je sa Ivkovićem uspeo da osvoji dva trofeja u poslednje dve sezone u njegovoj karijeri (2014-16): Kup Turske i Superkup Turske.

U Istanbulu se držao oprobano recepta iz Olimpijakosa i svoje filozofije koja se u smiraj njegove karijere još više učvrstila u njemu – mladi domaći igrači moraju da budu stub razvoja evropskih klubova. Za razliku od mnogih evropskih stručnjaka, koji su bili slepo zaljubljeni u američke igrače, Ivković je često više verovao u potencijal Evropljana.

Trojica mladih igrača u Anadolu Efesu dobila su nemerljiv podsticaj na početku svojih karijera od trenera Ivkovića: Furkan Korkmaz (tada 17 godina), Osman Džedi (19) i Dario Šarić (20). Sva trojica su nedugo zatim završili u NBA ligi: Šarić je 2016. otišao u Filadelfiju, u koju je godinu kasnije stigao Korkmaz, dok je Džedi stigao u Klivlend 2017.

– Dve godine s trenerom Ivkovićem su bile dve sjajne godine za mene. U redu, kao ekipa nismo možda uradili to što smo hteli. Međutim, za mene, to je bila velika sreća. Teško je to objasniti. To je bila tako velika sreća, kakvu možda neću imati više u životu. On je jedan od najboljih trenera u Evropi i stvarno je bilo veliko zadovoljstvo raditi s njim – rekao je Osman Džedi, koji se, kao i Korkmaz i Šarić, rečima punim poštovanja i tuge oprostio od Ivkovića kada je saznao da je preminuo.

Šarić je po odlasku u Filadelfiju govorio da svoju igru bazira na nekim stvarima koje je naučio od Ivkovića, ali i da je Duda mnogo više od trenera, da daje neke lekcije koje su više od košarke:

– Meni Dušan Ivković mnogo znači. Mnogo mi je pomogao u karijeri. Pokazao mi je šta je prava košarka, šta je muška košarka, šta je evropska košarka. Na neki način, on je moj košarkaški otac. Prošle sezone sam u igru uneo neke stvari koje sam naučio od njega. Zato sam prošle sezone igrao tako dobro u Filadelfiji.

06

DUŠAN IVKOVIĆ, SELEKTOR REPREZENTACIJE SRBIJE

UNAPREĐENJE INDIVIDUALNE TEHNIKE I TAKTIKE MLADIH IGRAČA

Reprezentacije Srbije u mlađim uzrasnim kategorijama (kadeti U16, juniori U18, mladi U20) u poslednjih nekoliko godina po pravilu osvajaju medalje na velikim takmičenjima (evropska i svetska prvenstva).

ONE TEAM

USING THE POWER OF BASKETBALL TO INTEGRATE COMMUNITIES

ONE TEAM

Tradicija je već da se naše mlade reprezentativne selekcije vraćaju s velikih takmičenja s nekom od medalja, ali smo kasnijom analizom s trenerima i ljudima zaduženim u našem savezu za rad u mlađim uzrasnim kategorijama došli do određenih zaključaka koji i nisu baš tako dobri, i ta problematika o kojoj ćemo danas pričati je prisutna u celoj Evropi, a verovatno i u celom svetu.

Naime, kao što smo rekli, naše mlađe reprezentativne selekcije su veoma uspešne na velikim takmičenjima, a evo i nekih rezultata u poslednjih nekoliko godina:

EUROPEAN CHAMPIONSHIP U20 – 2008

- 1. place – Serbia

FIBA U19 WORLD CHAMPIONSHIP – 2007

- 1. place – Serbia

EUROPEAN CHAMPIONSHIP U20 – 2007

- 1. place – Serbia

EUROPEAN CHAMPIONSHIP U16 -2007

- 1. place Serbia

EUROPEAN CHAMPIONSHIP U20 -2006

- 1. place – Serbia

Na osnovu izveštaja i analiza koje smo uradili u našem košarkaškom savezu, primećeni su određeni nedostaci u individualno tehničko-taktičkoj obučenosti igrača, kao i određeni problemi sa zahtevima u igri. Primećeno je da u mlađim kategorijama nedostaje igračka dominacija na pozicijama plejmejкера i bekova (šutera), te da su nam već više godina na reprezentativnim takmičenjima MVP bili visoki igrači, odnosno centri, što se može videti iz priloženog. Taj pozitivan rezultat uslovljen je velikom dominacijom centara.

EUROPEAN CHAMPIONSHIP U20 2008 – 1. place – Serbia

- MVP – Miroslav Raduljica, 20 years, 210 cm, center

FIBA U19 WORLD CHAMPIONSHIP 2007 – 1. place – Serbia

- MVP – Milan Mačvan, 18 years, 205 cm, center

EUROPEAN CHAMPIONSHIP U20 2007 – 1. place – Serbia

- MVP – Dragan Labović, 20 years, 208 cm, center

EUROPEAN CHAMPIONSHIP U16 2007 – 1. place Serbia

- MVP – Dejan Musli, 16 years, 213 cm, center

EUROPEAN CHAMPIONSHIP U20 2006 – 1. place – Serbia

- All Tournament Team – Nikola Peković, 20 years, 210 cm, center

Jedan od glavnih problema naših vrhunskih seniorskih ekipa je nedostatak kvalitetnih spoljnih igrača, a u našim najboljim ekipama na tim pozicijama često smo mogli u poslednjih nekoliko godina videti strane igrače. U prilog činjenici da su nam plejmejkeri jedan od najslabijih segmenata igre govori i detalj iz izveštaja o radu kadetske selekcije Srbije sa poslednjeg takmičenja koja u odlučujućoj

utakmici sa reprezentacijom Španije za dalji plasman nije imala nijednu asistenciju, a postigla je samo 48 poena (poraz: Španija – Srbija 50:48).

Kao uzroke ovih problema konstatovali smo da se u klubovima u kojima treniraju mladi košarkaši u samim zahtevima u igri malo insistira na agresivnoj i brzjoj igri, igri 1 na 1, a posebno se guši kreativnost igrača, što je zastupljeno još od pionirskog uzrasta (U14), koji se smatra osnovnim periodom sa individualno osposobljavanje i usavršavanje igrača. Vrlo često u mlađim uzrasnim kategorijama možete videti trenere kako primenjuju seniorski način treniranja košarke, koji u nekom trenutku donosi određene takmičarske rezultate. Na utakmicama možete videti dosta kontrolisane i šablonske igre, set napade na polovini terena, previše driblinga, previše pick'n'rolla, statične igre bez kretnji igrača bez lopte, saradnje dva igrača... Ovo su samo neki od elemenata koje možete videti na treninzima i utakmicama i koji u potpunosti sputavaju individualne karakteristike, kao i njihov razvoj, a s druge strane, recimo, trčanje u kontranapad i neka "slobodna" rešenja slabo su zastupljeni i dozvoljeni.

Ovi i slični problemi, siguran sam, pojavljuju se u većini razvijenih košarkaških zemalja i više je nego očigledan nedostak "proizvodnje" dobrih i kvalitetnih igrača, pre svega na spoljnim pozicijama (plejmejker, bekova šutera). Mi smo kao zemlja koja ima košarkašku tradiciju preduzeli određene mere sa ciljem da pokušamo da unapredimo individualno tehničku i taktičku obučenost igrača, i to pre svega u uzrastima mlađih pionira (12) i pionira (14):

- *Promena košarkaških pravila za uzrast mlađih pionira (U12) i pionira (U14);*
- *Održavanje sastanaka – tribina s trenerima u celoj zemlji kako bi im se prezentirao ovaj problem i kako bismo ih upoznali s novim zahtevima u treniranju dece, zahtevima u igri i novim pravilima igre;*
- *Organizacija serije predavanja (teorijskih i praktičnih) u svim regionima Srbije;*
- *Organizacija specijalističkih kampova za najtalentovanije igrače;*
- *Organizacija jedinstvene kvalitetne lige za kadete (U16) i juniore (U18);*

PROMENA PRAVILA IGRE ZA MLAĐE PIONIRE (U12) I PIONIRE (14)

Ova izmena pravila treba pre svega da usmeri svest trenera na rad i način igre ka podizanju individualnih tehničkih i taktičkih sposobnosti, a smanji negativne karakteristike kao što su zloupotreba driblinga, statičnost, slaba dodavanja i slab šut. Igru bi činila "slobodna igra" (passing game), koja podstiče pre svega unapređenje individualnih sposobnosti igrača, pregled igre, pas igre, igre bez lopte, igre 1 na 1 i naročito kreativnost.

- ***Produženje napada na 35 sekundi***

cilj – rasterećenje igrača pritiskom isteka vremena za napad, pravilno tehničko-taktičko izvođenje, razvoj kreativnosti;

07

FILOZOFIJA IVKOVIĆ

TRANZICIONA IGRA U SAVREMENOJ KOŠARCI

Ono što je trend u savremenoj košarci sigurno je tranzicija. Zbog toga je jako bitno kakvu ćemo selekciju igrača imati, šta ćemo igrati u narednoj sezoni. Čak i neke značajne promene, koje su se dešavale u samim pravilima košarkaške igre (kao što je, na primer, smanjenje reketa ispod koša kako bi se smanjila dominacija izrazito visokih i dominantnih centara) nisu donele polemike, jer su se svi orijentisali na to kako da isprate novi trend – igranja u tranziciji, kako u napadačkom delu, tako i u samoj odbrani u tranziciji.

08

OMILJENE VEŽBE DUŠANA IVKOVIĆA

Trener Dušan Ivković je tokom svoje karijere usavršavao tehnologiju trenažnog procesa, prilagođavajući je sve većim zahtevima moderne košarke. Vežbe koje je koristio u svom svakodnevnom radu nisu samo donosile svojom primenom edukativnost u smislu individualno tehničko taktičke pripreme igrača, već su se prilagođavale novim pre svega takmičarskim zadacima.

Savremena košarka je postala košarka TRANZICIJE. Vizionarstvo trenera Ivkovića se ogleda upravo u tome, što je te promene dočekao spreman, na vreme prilagodivši tehnologiju rada.

Priložene vežbe u nastavku, predstavljaju riznicu i odraz svojevrzne vizije i temeljnog rada košarkaškog velikana DUŠANA DUDE IVKOVIĆA.

DUŠAN 1943-2021 DUDA IVKOVIĆ IN MEMORIAM 1943-2021 DUDA IVKOVIĆ IN MEMORIAM 1943-2021 DUDA IVKOVIĆ IN MEMORIAM 1943-2021 DUDA IVKOVIĆ IN MEMORIAM 1943-2021 DUDA IVKOVIĆ IN MEMORIAM 1943-2021 DUDA IVKOVIĆ IN MEMORIAM 1943-2021

SADRŽAJ

KOŠARKAŠKA FILOZOFIJA DUŠANA IVKOVIĆA

	IVAN JEREMIĆ, PREDSEDNIK UKTS	
	DUŠAN DUDA IVKOVIĆ – ZAŠTITNI ZNAK UKTS	5
	ŽELJKO OBRADOVIĆ, TRENER	
	UČITELJ, MENTOR, KUM, PRIJATELJ	7
01	OD CRVENOG KRSTA DO KUĆE SLAVNIH VISOKOLETAČ	8
02	DUŠAN IVKOVIĆ, TRENER KK DINAMO, MOSKVA KAKO ZAPOČETI UTAKMICU ODLUKE	20
03	REPREZENTACIJA SRBIJE – EP U POLJSKOJ 2009. DO SREBRA S NAJMLAĐIM TIMOM U EVROPI	30
04	REPREZENTACIJA SRBIJE – EP U SLOVENIJI 2013. RASTANAK SA TIMOM SRBIJE	50
05	IGRA U NAPADU – ANADOLU EFES (2014-2016) VAŽNE ŽIVOTNE I KOŠARKAŠKE LEKCIJE ZA MLADE IGRAČE	106
06	DUŠAN IVKOVIĆ, SELEKTOR REPREZENTACIJE SRBIJE UNAPREĐENJE INDIVIDUALNE TEHNIKE I TAKTIKE MLADIH IGRAČA ...	162
07	FILOZOFIJA IVKOVIĆ TRANZICIONA IGRA U SAVREMENOJ KOŠARCI	196
08	U SVAKODNEVNOM RADU OMILJENE VEŽBE DUŠANA IVKOVIĆA	212

KOŠARKAŠKA FILOZOFIJA DUŠANA IVKOVIĆA

Autori

Igor Kovačević
Strahinja Vasiljević
Marko Mrđen
Aleksandar Glišić
Darko Martić

Izdavač

Udruženje košarkaških trenera Srbije
Beograd

Za izdavača

Strahinja Vasiljević

Dijagrami

Marko Mrđen

Saradnik na projektu

Aleksandar Miletić

Dizajn & prepress

Branislav Ognjanović
Slavica Ognjanović
Studio Platinum, Beograd

Lektura

Branislava Cvetković

Fotografije

Arhiva UKTS, www.ukts.rs
KSS, www.kss.rs
FIBA, www.fiba.basketball.net
EUROLIGA, www.euroleaguebasketball.net
KK Crvena zvezda, www.kkcrvenazvezda.rs
KK Partizan, www.kkpartizan.rs
Privatna arhiva

Štampa

Službeni glasnik, Beograd

Beograd, 2022

CIP - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд
796.323:929 Ивковић Д.
796.323.015.1

KOŠARKAŠKA filozofija Dušana Ivkovića / Igor Kovačević ... [et al.] -
Beograd : Udruženje košarkaških trenera Srbije, 2022 (Beograd : Službeni glasnik).
- 228 str. : ilustr. ; 24 cm

Tiraž 1.500.

ISBN 978-86-917479-4-7

1. Ковачевић, Игор, 1952- [autor]

а) Ивковић, Душан (1943-2021) б) Кошарка -- Тренинг

COBISS.SR-ID 68945161

ČETIRI DECENIJE PROŽETE TROFEJIMA

TROFEJI, KLUBOVI (20)

- EVROLIGA: 1997, 2012.
- KUP SAPORTE: 2000.
- KUP KORAČA: 1979.
- EVROKUP: 2006.
- PRVENSTVO JUGOSLAVIJE: 1979.
- KUP JUGOSLAVIJE: 1979.
- PRVENSTVO GRČKE: 1992, 1997, 2012.
- KUP GRČKE: 1997, 2000, 2001, 2011.
- PRVENSTVO RUSIJE: 2003, 2004, 2005.
- KUP RUSIJE: 2005.
- KUP TURSKE: 2015.
- SUPER KUP TURSKE: 2015.

TROFEJI, KLUB, MLAĐE SELEKCIJE (1)

- JUNIORSKI PRVAK JUGOSLAVIJE 1974.

- TRENER GODINE U RUSIJI (2004)
- TRENER GODINE U GRČKOJ (2012)
- TRENER GODINE U EVROLIGI (2012)
- IZBOR U „50 NAJZASLUŽNIJIH LIČNOSTI EVROLIGE“ (2008.)
- „LEGENDA EVROLIGE“ (2017)
- ČLAN KUĆE SLAVNIH FIBA (2017)
- PREDSEDNIK SVETSKJE ASOCIJACIJE KOŠARKAŠKIH TRENERA
- OKTOBARSKA NAGRADA SFR JUGOSLAVIJE
- MAJSKA NAGRADA REPUBLIKE SRBIJE
- NACIONALNO SPORTSKO PRIZNANJE REPUBLIKE SRBIJE
- ORDEN NEMANJE DRUGOG REDA REPUBLIKE SRBIJE
- POČASNI GRAĐANIN PIREJA
- NAGRADA ZA ŽIVOTNO DELO UDRUŽENJA KOŠARKAŠKIH TRENERA SRBIJE (UKTS)
- ZLATNA ZNAČKA KOŠARKAŠKOG SAVEZA SRBIJE (KSS)
- NAGRADA ZA ŽIVOTNO DELO SD RADNIČKI, POVODOM 100. ROĐENDANA SD RADNIČKI

MEDALJE, REPREZENTACIJA (6)

- **ZLATNE:** SP U BUENOS AIRESU 1990, EP U ZAGREBU 1989, EP U RIMU 1991, EP U ATTINI 1995.
- **SREBRNE:** OI U SEULU 1988, EP U POLJSKOJ 2009.

MEDALJE, UNIVERZITETSKE IGRE (2)

- **ZLATNA:** ZAGREB 1987.
- **SREBRNA:** EDMONTON 1983.

MEDALJE, POMOĆNIK SELEKTORA (1)

- **BRONZANA (1):** SP MADRID 1986.

MEDALJE POMOĆNIK SELEKTORA, MLAĐE KATEGORIJE (1)

- **ZLATNA:** EP U-18 U ŠPANIJI 1976.

MEDALJE SELEKTOR, MLAĐE KATEGORIJE (3)

- **SREBRNA:** EP U-16 U FRANCUSKOJ 1977, EP U-18 U JUGOSLAVIJI 1980.
- **BRONZANA:** EP U-18 U ITALIJI 1978.

MEDALJE, SAVETNIK SELEKTORA (3)

- **ZLATNA:** EP BARSELONA 1997, SP ATINA 1998.
- **SREBRNA:** OI ATLANTA 1996.

